

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE N° 72

Op 21 mei 1898 stelde Paul Bergmans in de rubriek "Miniaturen - Bibliotheek van de Stad Gent, Mss. 632 - XVe eeuw (rond 1469)" in het Frans een fiche op over

Miniaturen van een Vlaamse Bijbel uit de XVe eeuw

De op volgende bladzijde afgebeelde miniatuur versiert een handschrift uit de XVe eeuw dat zekere delen bevat van een Vlaamse vertaling van de bijbel en bewaard wordt in de bibliotheek van de Stad en van de Universiteit van Gent (n° 632). Het is afkomstig van de verzameling van L. van Gobbelschroy.

Het volume bevat 292 ff. stevig in-folio-papier (355 x 260 mm.) waarvan het watermerk een gotische Y voorstelt met daarboven een kruis. Men leest op v° van f.CCVI: *Ende dit boec wert begost te scriuen des derde daghes na sunte Luci, ende gheeydet op onser Vrouwen auent daer naest komende inden vasten doeme screef Dusent cc(c)c en lxxvij.* Alhoewel dit onderschrift grove uitkrabbingen ondergaan heeft, ziet men dus dat de scribent zijn werk uitgevoerd heeft in drie maanden, van de derde dag na Sint-Lucia tot aan de dag vóór het feest van de Maagd, t.t.z. van 16 december 1468 tot de 24 maart 1469.

Het handschrift is verlucht met sierletters en miniaturen. De eersten zijn uitgevoerd in vier kleuren: rood, blauw, violet en groen; de siermotieven zijn bloemen, bladeren of fabeldieren, uitgevoerd door een hand die zo vast was als elegant. De miniaturen, omkaderd door een gouden rand, zijn gemiddeld 9 cm. breed en 7 à 9 cm. hoog.

Er zijn er 39 als volgt gerangschikt: drie in de boeken van Macchabee; 35 in de Evangeliën; een in de Handelingen van de Apostels en een aan het begin van de historie van de vernietiging van Jeruzalem, uittreksels van Flave Josèphe*.

Het schijnt dat, tot aan een relatief recent tijdperk, het slechts eenvoudige schetsen waren, soms voorzien van de aanduiding van kleur in waterverf, ge-

elk komende inden vasten Moemē
 screef Dufent dat eiv lxvij. 000

maakt door de versierder om zijn werk te leiden. Een domme bezitter heeft, spijtig, genoeg, gemeend ze te moeten aanvullen en ze zijn nu, over het algemeen, geschonden door grove retouches met zwarte inkt en door geklad met kleuren.

Bepaalde miniaturen, zoals deze die wij hierboven reproduceren en die de parabel van de Verloren Zoon voorstelt, laten nochtans toe de naïeve charme van de primitieve tekening te waarderen.

De vermindering van een van de interessantste documenten voor de geschiedenis der kunst ten tijde van Memling valt destemeeer te betreuren.

Cf. J. de Saint-Genois, *Catalogue des manuscrits de la bibliothèque de Gand* (Gent, 1849-1852), pp. 311-314, n° 430; - P. Bergmans, *Notice sur un manuscrit flamand à miniatures du XVe siècle*, in de *Annales de l'Académie d'archéologie de Belgique*, 5e serie, t.I (Antwerpen, 1898), pp. 213-230.

* Wij volgen hier de originele tekst, maar men zal bemerken dat hier iets niet klopt. Men heeft het over 39 miniaturen, maar bij de detaillering komt men op het getal van 40.